

Miljön klarar inte din biff

Om tjugo år blir kött kanske en lika stor sällsynthet på matbordet i de rika länderna som det är idag för många människor i Syd. Inte för att folk frivilligt blir vegetarianer utan för att världens vatten inte räcker till för köttproduktion. Det går nämligen åt i genomsnitt 9 680 liter vatten för att få fram ett kilo nötkött. För ett kg vete behövs det 1 790 liter och majs kräver ännu mindre vatten.

Under de senaste 100 åren har världens befolkning tredubblats och människors vattenanvändning ökat sex gånger. Under de kommande 20 åren beräknas världens befolkning öka från sex till närmare åtta miljarder invånare men den genomsnittliga tillgången på färskvatten per person beräknas minska med en tredjedel. Till det kommer att det redan idag finns 840 miljoner undernärda människor runt om i världen som ständigt går hungriga.

Andra människor äter för mycket. Och miljömässigt oekonomisk mat, som kött.

En "svensk" slaktgris utfordras med kraftfoder som består av bland annat svensk säd, brasiliansk soja, palmfrön från Malaysia, kokosnötter från Indonesien och europeisk raps, alla produkter från storskaliga monokulturer. Tillgången på vatten för att odla dessa är dock begränsad. Dagens produktionsmönster medför ofta en överexploatering av grundvattnet och uttorkning av floder. Dessutom utgör monokultur också ett stort hot mot den biologiska mångfalden.

Bland forskare växer enighet om att framtida generationer inte kommer att kunna mättas med den diet som är typisk för Västeuropa och USA om miljön ska räddas. Man inte kan använda lika mycket vatten som idag för matproduktion. Men det finns beräkningar som visar att cirka 24 procent mer vatten kommer att behövas för detta om tjugo år.

I Afrika söder om Sahara, där många människor behöver äta mer och bättre än de gör idag, ökar efterfrågan på vatten snabbt. Bara i regionen södra Afrika har bland annat uteblivna regn medfört att två miljoner människor behöver akut matbistånd under det närmaste året.

Hur ska man säkra vattentillgången och få ut mer mat av de knappa tillgångarna?

Länder med för lite vatten kan naturligtvis importera mat istället för att odla själva och därmed spara vatten. Men det kräver ju att det finns pengar till sådana inköp.

Återgång till gamla beprövade utsäden som klarar torra, riktat vatten, smådammar och enkla pumpar är olika sätt att öka matproduktionen.

FOTO: CHARLOTTE THEGE

För fattiga länder vore det bästa en kombination av ny teknologi och traditionella, inhemska metoder. Återgång till gamla beprövade utsäden som klarar torra, bättre plöjningssätt och riktat vatten istället för allmän besprutning, smådammar, enkla pumpar och avloppsvatten från tätorter för konstbevattning är framkomliga vägar.

Dessutom måste de rika länderna ta sitt ansvar och sluta att subventionera sitt jord-

bruk eftersom det producerar ett överskott som dumpas i fattiga länder. Om Syds småbönder inte kan konkurrera med dessa varor har de inte någon större anledning att investera för att minska vattenåtgången eller öka produktionen.

För oss konsumenter i Nord är det kanske dags att börja tänka om.

Och det är gott med majs och morötter.

KERSTIN BJURMAN

Läs mer:

Vandana Shiva: Krig om vattnet, *Ordfront* 2003

Stockholm International Water Institute: www.siwi.org

FN: www.unep.org/vitalwater

Svenska Naturskyddsföreningen: www.snf.se/verksamhet/internationellt/vattenprivatisering-intro.htm

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Icke-kommersiell-Dela Lika 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.